

het oogenblik geen objectieve gegevens om uit te maken, of deze woorden aan een bepaald adres waren bedoeld.

Overigens was de formulering van de formule alerongelukkigst, omdat het begin er van, dat in Kuyperiaanschen geest is gesteld, volkomen wordt opgeheven door hetgeen er op voorstel van Prof. Lindeboom verderop in werd opgenomen.

Het kwam er dus op neer, dat men niets verder was gekomen.

Eén ding is echter heel duidelijk bij 1905: wij hebben daar zuiver te doen met de tegenstelling van A en B, zoodat in de geschiedenis onzer kerken die twee letters ook wijzen op een dogmatisch verschil.

Neede.

J. v. R.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

eenheidsmogelijkheid, I.

(Steinmetz—Riphagen—Braakman en de eenheidsgebaren.)

Eenige weken geleden hebben wij in „De Reformatie“ geschreven over allerlei eenheidsgeruchten, die de ronde doen in den kring van de synodaal-gebonden kerken.

We hebben toen op grond van ons bekende feiten als onze overtuiging uitgesproken, dat er binnen die synodocratische gemeenschap velen zijn, die, hoewel ze nog niet kwamen tot de geloofs- en bekeeringdaad der kerkelijke gehoorzaamheid, in vrijmaking-zoo-haast-men-die-hebben-kan bestaande, het toch ontzettend moeilijk hebben met het feit der jongste kerkcheuring, en die om nog te veel te zeggen, de HEERE danken kunnen voor de bekende leer- en tuchtbesluiten, die om Gods wil en onder Geestesleiding zijn genomen naar het heet.

Daar zijn talloze „bezwaarden“, omdat zij, als zij eerlijk zijn, moeten toegeven, dat zij van dien wil Gods en van die leiding des Heiligen Geestes ten aanzien van de Synodale besluiten van 1942 en daarna bij lange na niet zeker zijn; aangezien het den wil Gods is, dat wij gerechtigheid zullen liefhebben en omdat de Heilige Geest de kerk in alle waarheid leidt en haar niet al zigzaggende voórgaat op de kronkelwegen der kerkelijke diplomatie en der vleeschelijke zelfhandhaving.

Want het is toch niet zóó, dat van geen der uitgeworpenen ooit bewezen is, dat hij met Gods Woord in strijd kwam? Ja, en wat nog meer te denken geeft: Worden er vandaan niet ettelijke predikanten volkomen ongemoeid gelaten in hun ambtelijken arbeid binnen de synodaal-gebonden kerken, terwijl zij ten aanzien van Verbond en Doop en wedergeboorte precies hetzelfde leeren en prediken als de dienaren des Woords in de vrijgemaakte Gereformeerde Kerken, en evenals zij niets moeten hebben van veronderstelde wedergeboorte en aanwezige inwendige genade als grond voor den Doop der kleine kinderen, noch ook van het beschouwen en behandelen dier kinderen als te deelen in de wederbarende genade van den Heiligen Geest? En denken ook verschillende „bezwaarde“ ambtsdragers niet precies eender over de beteekenis van Art. 31 van de K.O. als hun vrijgemaakte collega's? Al bleef bij hen de praktische naleving ervan tot dusverre helaas achterwege.

Welnu, daarom behoeft het allerminst verwondering te wekken, dat al die „bezwaarden“ in de gebonden kerken s n a k k e n naar hereeniging met onze Gereformeerde Kerken, die door Gods genade tot reformatie zijn gebracht.

Want, hoewel het zoo heel erg jammer is, dat die „bezwaarden“, doordat zij tot op heden het eenvoudige en concrete Goddelijke gebod der bekeering laten liggen en weigeren, met de gruwelijke kerkzonden der laatste jaren om Gods wil radicaal te breken, zich almeer verstriken in wanhopige moeilijkheden, en door eigen schuld in een beklagenswaardige positie geraken, waarbij zij soms niet meer weten, welken kant zij uit moeten —, tóch moeten wij niet vergeten, dat de meesten van hen op staanden voet bereid zijn om zoo spoedig mogelijk kerkelijk met ons te gaan samenleven, omdat, volgens hun eigen volle overtuiging, w i j , e v e n a l s z i j , staan op de basis van Gods Woord en de drie Formulieren van Eenigheid.

Nog eens — hun methode van almaar „bezwaard“ zijn en protesteeren tegen gepleegd kerkelijk onrecht, zonder te komen tot de vervulling van het eenheidsgebod der vrijmaking om Christus' wil, we kunnen voor dat slaan met een lam handje in het geheel geen bewondering hebben en moeten dit doen bestempelen als z o n d i g e n t e v e n s a l s z e e r g e v a a r l i j k , omdat men zoo licht, al protesteerende, de „bezwaarde“ oogen straks voorgoed zal hebben geloken. „Bezwaard“ zijn wordt zoo gauw een door den kerkelijken slaap bezwaard zijn, zoodat men aan de gehoorzaamheidsdaad nooit toekomt.

Maar dat neemt toch niet weg, dat velen ons beschouwen als met hen te stoeien op denzelfden wortel van Schrift en belijdenis; waarom wij dan ook eerlijk

meenen, dat wij bij elkaar behooren in éénzelfde kerkverband.

Zij zien dus inderdaad eenheidsmogelijkheid, naar zij zeggen.

Maar nu rijst deze belangrijke vraag: In hoeverre vertolken deze menschen in dit opzicht de h e e r s h e n d e m e e n i n g in de synodaal-gebonden kerken?

Wij voor ons gelooven, dat daar in die kerken ook een zeer belangrijk deel is, en dan vooral in de leiding gevende kringen, dat er g a n s c h a n d e r s over denkt dan bovengenoemde „bezwaarden“, en dat een aanzienlijk percentage van het synodocratische kerkvolk, mede onder invloed van een intensieve propaganda en een uiterst bedenkelijke „voorlichting“, ons zoo langzamerhand werkelijk voor zeer ongereformeerd verslijt.

Vrijgemaakten worden geheeten: Aanhangers van een dwaalleer! Afwijkers van de aloude Gereformeerde belijdenis! Aanranders van het Woord des HEE-RENI!

Nu zijn er misschien al „bezwaarden“, die zeggen, wanneer ze dit lezen: „O! is het weer zoover? Hier heeft mijn lezing van dit artikel een einde. Want wie onder ons zegt zulke ongehoorde dingen? Hier hebt ge weer zoo'n staaltje van dwaaze en onware propaganda van vrijgemaakten, die rondloopen met een zeker soort „complex“. Ik weet het al weer en heb er voor ditmaal weer schoon genoeg van“.

Tegen wie zoo spreken, zouden we willen opmerken: „Wacht U heusch nog even met „De Reformatie“ weg te leggen. Leest alleen nog dit ééne, dat U een tastbaar bewijs (één uit vele trouwens!) in handen geeft, dat wij daarnet de volle waarheid spraken zonder één korreltje overdrijving“.

Dezer dagen kwam ons onder de oogen de z.g.n. conclusie van repliek van mr R. Steinmetz, advocaat en procureur te Groningen, raadsman van de synodaal-gebonden kerk te Bedum inzake het voeren van het z.g.n. bodemproces betreffende de kerkelijke goederen van de Gereformeerde Kerk te Bedum, welk proces ons is aangedaan nadat een door ons tot driemaal toe aangeboden minnelijke schikking door de tegenpartij onvoorwaardelijk werd van de hand gewezen. Welnu, in genoemde conclusie van repliek staat de volgende zinsnede:

„Eischeres“ (dat is de synodaal-gebonden kerk, vertegenwoordigd door de H. J. Riphagen, praeses, en G. Braakman, scriba, G. A. H.) „wil reeds nu zeer positief en nadrukkelijk stellen, dat zij van meening is, dat de opvattingen, die bij gedaagd (dat is de Geref. Kerk van Bedum, G. A. H.) „heerschen ten aanzien van Verbond, Doop en Wedergeboorte, volkomen in strijd zijn met Gods Woord en de Gereformeerde Belijdenisschriften (d.w.z. de drie Formulieren van Eenigheid)“.

Ziezoo, nu weten we waar we aan toe zijn! Scherper formulering is ook wel niet denkbaar. Er staat b.v. niet: „Sommige opvattingen niet in alle opzichten op Gods Woord gegrond“; maar: „de opvattingen, die daar heerschen“; dat is samenvattend: de leer, die aldaar geleerd wordt. En die leer is maar niet „onvoldoende gefundeerd in Gods Woord en de Geref. belijdenis“; maar: „volkomen daarmee in strijd“. Onze leer aangaande Verbond, Doop en Wedergeboorte is derhalve geheel onschriftuurlijk en ongereformeerd. Maar dan is het ook een goddeloze dwaalleer, die de aanhangers ervan ten verderve voert. Want wie een ander Evangelie predikt en aanvaardt, dan wat in de Heilige Schrift ons is geopenbaard, die is vervloekt, zegt Paulus. Nu is Evangelie prediking bediening van het Verbond des HEE-RENI. En wie dus over het Verbond Gods met Zijn volk denkt en spreekt volkomen in strijd met de Schrift, die verkondigt een vals Evangelie; die is een leugenprofeet; die staat in dienst van Satan.

Wat men nu verder ook van deze schrikbarende uitspraak moge zeggen, ze heeft tenminste één groot voordeel, en wel, dat ze aan duidelijkheid niets te wenschen overlaat. „Volkomen in strijd met“.

We gaan niet uitvoerig in op de overigens wel belangrijke vraag, hoe en wanneer dit door de Riphagen c.s. geconstateerd kon worden van de leer, die in de Gereformeerde Kerk van Bedum geleerd wordt. We merken alleen dit op, dat na de vrijmaking in Bedum op 8 December 1944 men van synodalistischen kant nimmer heeft geïnformeerd of onderzoek gedaan naar eventuele veranderingen, door ons sindsdien in de leer aangebracht. Men kan bij ons ook nooit gehoord hebben van het aannemen van b.v. een vierde Formulier van Eenigheid of van een vervangingsformule of van een nog weer daarna komende verklaring van meer of minder punten. Van dergelijke dingen hoorden wij wel bij anderen, omdat de politiek van enkele kerkelijke leiders zulks voorschreef, en het tevens door allen, die graag in slaap wilden worden gezongen, begeerd werd. Iemand als de Riphagen zal er wel aardig goed van op de hoogte zijn, willen we veronderstellen.

In ieder geval, men kan dit volkomen in strijd zijn van onze opvattingen inzake Verbond, Doop en Wedergeboorte met Gods Woord en de Gereformeerde

belijdenisschriften hier in Bedum nooit geconstateerd hebben na de vrijmaking. Dus dan moet het daar vóór geweest zijn.

Al ziet! hoe wonderlijk! Hoewel den uitgestooten ambtsdragers wel veel dingen verweten zijn door de H. Kakes c.s. (de Riphagen kwam pas na 1944 om, zooals men dat noemde „de ledige plaats“ van de Hoekstra weer te vervullen), nooit of te nimmer is ons ten laste gelegd, dat wij in onze opvattingen betreffende Verbond, Doop en Wedergeboorte ook maar op eenigerlei wijze in strijd waren gekomen met Schrift en belijdenis. Wel werd meer dan eens verzekerd in Bedum's kerkeraad, dat onze opvattingen volkomen Schriftuurlijk waren en daarom ook steeds als Gereformeerd hadden gegolden. Maar daar ging het immers ook niet om. Het ging hierom: Of wij ons alleen maar even wilden conformeeren en mitsdien beloven, niets te zullen leeren wat niet in volkomen overeenstemming was met de gedane leeruitspraken. Als we dat niet deden, waren we ongehoorzaam. Maar overigens? Neen, ongereformeerd waren we zeker niet! En geen enkele maal werd vóór 8 December 1944 vanwege strijdigheid met Gods Woord en de belijdenis door den dienstdoenden ouderling de hand op de preek geweigerd (wel tweemaal om een andere reden, en wel omdat door de Hoekstra „de eer en het gezag van de Synode was aangetast“, naar het heette). En wij zagen: ná 8 December 1944 is er in de door Gods genade vrijgemaakte Gereformeerde Kerk van Bedum geen tittel of jota toegevoegd of afgedaan aan de aloude Gereformeerde leer, vervat in de drie Formulieren van Eenigheid; en dus: „b i j o n s i s n i e t s v e r a n d e r d“ — wij kunnen dat naar waarheid zeggen; niet alzoos de Riphagen c.s.

Desniettenstaande en evenwel nochtans — v a n d a a g z e g t m e n v a n o n s : „v o l k o m e n i n s t r i j d m e t G o d s W o o r d e n d e G e r e f . b e l i j d e n i s s c h r i f t e n“!

Het is ons ten eenenmale e e n r a a d s e l , waar men den euveln moed vandaan haalt, dergelijke dwaaze en onware en onbewijsbare dingen neer te schrijven.

Maar het feit ligt er nu eenmaal. En we hebben er terdege rekening mee te houden. En onze gevolgtrekkingen te maken. Ook bij het zich nader bezinnen op de mogelijkheid der kerkelijke hereeniging.

Want laat het dan waar zijn, dat er door de „bezwaarden“ in het synodalistische kamp van veel eenheidsverlangen gesproken wordt, t e n s l o t t e z i j n dat in de meeste gevallen ook nog maar geruchten en verzuchtingen. Maar aan dingen als bovengenoemd, hoe droevig overigens, heeft men h o u v a s t ; die staan z w a r t o p w i t ; die zijn officieel en door iedereen te controleren.

Hier spreekt de Synodaal-gebonden kerk van Bedum, en vertoont haar ware aangezicht. Althans, zoo spreekt mr Steinmetz n a m e n s h a a r ; hij laat „eischeres“ zóó spreken, en de Riphagen c.s. denken er blijkbaar niet aan, om hun advocaat in dit opzicht te désavoueren, maar zullen hem veeleer deze woorden in den mond hebben gegeven.

En dan — zóó spreekt deze kerk v o o r d e r e c h t b a n k . Zij doet hier een publieke uitspraak voor God en voor de menschen, een uitspraak, die de kracht heeft van een eed, die de Overheid vordert in dit rechtsgeding. En wanneer de Riphagen of één van zijn medestanders zou zeggen, of ook alleen maar denken: „och, dat staat hier nu wel, maar zoo erg meenen we het niet“, dan hebben we hier te doen met een geval van m e i n e e d , waarbij ten diepste Gods Naam wordt aangeeroepen ter bevestiging niet van de waarheid, maar van de leugen. Maar zooiets durven wij toch niet veronderstellen.

Wij hebben er van uit te gaan, dat de synodaal-gebonden kerk van Bedum hier als haar eerlijke volle overtuiging welbewust uitspreekt (al is het dan geheel onbewijsbaar en onwaar, zie boven), dat de door ons beleiden Gereformeerde kerkleer aangaande Verbond, Doop en Wedergeboorte volkomen in strijd is met Schrift en belijdenis.

G. A. HOEKSTRA.



Amice frater.

Dat was een mooie avond, toen wij in de Aula van onze Theologische Hoogeschool mochten gedenken, met elkander den Heere mochten danken, voor het vele goede, dat Hij Zijn kerk gaf in den dertigjarigen professoralen arbeid van onzen prof. Greijdanus.

Het kon geen groot gezelschap zijn, maar wij wisten dat onze kerken zekerlijk met ons meeleeften en mee dankten.

Wie prof. Greijdanus toen gadesloeg, onderwijl er zooveel goeds van zijn arbeid gezegd werd, kreeg den indruk, dat hij zich zelf verwonderde over onze groote blijdschap dien avond.

Hij zei het zelf in zijn antwoord: waarvoor dit alles? Mijn leven en werken was toch zoo gewoon. Niets bijzonders was daarbij, dan alleen Gods groote genade. Maar dat is dan ook het buitengewone.

Het buitengewone zeker ook in het feit, dat hij, die de tachtig nadert, nog leest zonder bril, en hoeveel leest hij!

In het van ied- als opn- getrouw- In het- ben on- verwach- mocht z- Echte- aard va- Daar- ren, die- voor h- Daar- wij me- vonden- tot de S- vinden- En de- letter- Ik sl- op — e- meene- met bijz- hoofdw- Daar- den Bijl- Deze- Kant er- lijke „re- Ook de- raculeus- en Scho- Dit v- den. En — fout te- Schrift, stelsels- Maar- loofd z- Want- leeren v- denkt n- litiek s- Het is- de stem- God ons- staan, o- God hen- Dit z- door wi- gram. Hij w- morgen- een nau- zijn wer- ik maar- lof, gee- En ha- doen he- spreken. Daara- richtte z- Meen- van den- het Woo- Op het- is gesch- Want- hem te- geschrif- vandaag- komen, moeten- Het is- verrast, van de- Trouw- wil om- Dat a- niet and- over dit- Leven- daar nu- mee wel- een kws- Ik gel- Daar- dat men- met huz- T- T- Het n- op aank- zal spre- groot a- nis; ma- arbeid, c- gen bij- Dat v- tijd gew- Woord, beteeke- Welnu- aller sp-